

Dr. Varga Judit
Miniszter
részére
Igazságügyi Minisztérium

Tisztelt Miniszter Asszony!

Alulírott, a Társaság a Szabadságjogokért jogvédő szervezet (1136 Budapest, Tátra utca 15/B.) a panaszokról és közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Panasztv.) 1. § (3) bekezdése alapján az alábbi

közérdekű bejelentést

teszi.

Magyarország köztársasági elnöke 2022. április 3. napjára kitűzte az országgyűlési képviselők általános választását, melyet a kormány által kezdeményezett országos népszavazással közös eljárásban bonyolítanak le. Mindeközben hazánk súlyos járványhelyzettel néz szembe. A koronavírus okozta járványhelyzet és az azzal összefüggésben hozott járványvédelmi intézkedések, vagy azok hiánya kihathat az országgyűlési választásokkal és országos népszavazással kapcsolatos joggyakorlásra. A joggyakorlás alatt az aktív választójog gyakorlását illetve a népszavazáson való részvételt, illetve a szavazatszámláló bizottságban való részvételt értjük.

A lehetséges kihívásokat az alábbiakban foglaljuk össze.

- a) A jelenleg hatályos szabályok szerint a hatósági házi karanténba került választópolgárok mozgóurna segítségével adhatják le szavazatukat. Ezen rendelkezés azonban több kérdést is felvet.

Egyrészt a korábbi választások tapasztalatai alapján a szavazatszámláló bizottságok kapacitásait meghaladó mozgóurna-igénylési kérelemnek adnak helyt, aminek eredménye, hogy tömeges karantén-elrendelések nélkül, pandémiás helyzet híján sem mindig tud eleget tenni a választási adminisztráció a mozgóurna-kiszállítási igényeknek. A mozgóurnának a fertőzött (vagy potenciálisan fertőzött) személyekhez való kiszállítási kötelezettsége kihathat a szavazatszámláló bizottságokban tagként való részvételre is:

minden bizonnyal lesznek, akik a megfertőződéstől tartva nem kívánják majd magukat ilyen kockázatnak kitenni és ennek nyomán felülvizsgálják korábbi elhatározásukat.

A másik probléma jogi természetű: a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 103. § (1) bekezdése szerint mozgóurna iránti kérelmet a szavazóköri névjegyzékben szereplő, mozgásában egészségi állapota vagy fogyatékosága, illetve fogvatartása miatt gátolt választópolgár nyújthatja be. Mindazok, akik nem tekinthetők az új típusú koronavírussal igazoltan fertőzött személynek, azonban “gyanús” esetek, vagy szoros kontaktként kerülnek hatósági házi karanténba, nem egyértelműen felelnek meg a törvény fenti rendelkezése szerinti “mozgásában egészségi állapota miatt gátolt választópolgár” fogalmának. A Nemzeti Választási Iroda kapcsolódó [jogértelmezését](#) (illetve a szavazás során alkalmazandó [járványellenes intézkedéseket](#)) természetesen ismerjük, mindazonáltal a kötőerővel nem rendelkező jogértelmezés azt a veszélyt rejti magában, hogy az egyes választási irodák (illetve a szavazás napján a szavazatszámoló bizottságok) ettől eltérően értelmezik majd a jogszabályt a mozgóurna-igénylésekor.

A hatósági házi karanténba került, mozgóurnával szavazó választópolgárok egy csoportja különösen nehéz helyzetbe kerülhet, mégpedig a mélyszegénységben, kistelepüléseken élő, a választási eljárás részletszabályait kevésbé ismerő választópolgárok. Ezen választópolgárok körében ugyanis a koronavírussal történő megfertőződés esélye, ennek nyomán a karanténba kerülés és a mozgóurna-igénylés szükségessége az alacsonyabb átoltottság és az átlagosnál rosszabb egészségi állapot miatt nagyobb. Ezen csoport tagjai adott esetben nincsenek tisztában a mozgóurna-igényléshez szükséges kérelem benyújtásának módjával, sőt, akár a jogintézmény létével sem. Ahhoz, hogy a sérülékeny csoportok tagjainak joggyakorlása is biztosított legyen, szükséges egyrészt proaktív állami tájékoztatással gondoskodni arról, hogy a mozgóurna-igénylés lehetőségéről értesüljenek. Másrészt pedig szükséges felmérni, hogy ezen csoportok tagjainak esetlegesen megnövekedő mozgóurna-igénye miatt veszélybe kerül-e a joggyakorlás, és amennyiben igen, úgy a mozgóurna alternatíváját jelentő szavazási módszerek kidolgozását megkezdeni.

Összefoglalva: a tömeges házi karantén-elrendelések miatt előfordulhat, hogy számos választópolgár nem jut majd mozgóurnához, vagy azért, mert nem ismeri a vonatkozó jogi szabályozást, vagy azért, mert a jogi szabályozás megszorító értelmezése miatt elutasítják a mozgóurna-kérelmét és ekként elesik a szavazati jog gyakorlásának lehetőségétől. A joggyakorlást elősegítő jogszabály-módosítást is elképzelhetőnek tartunk. Az is előfordulhat, hogy a szavazatszámoló bizottsági tagok csökkenő részvételi

hajlandóságát eredményezi azon kötelezettség, hogy nekik kell kiszállítani a fertőzött választópolgárok részére a mozgóurnát.

- b) A külképviseleti szavazás körülményei csak részben a magyar jogszabályok által meghatározottak. Ahogy arra a Nemzeti Választási Iroda felhívta a figyelmet, az egyes országok eltérő járványügyi szabályai kihathatnak a külképviseletek látogathatóságára, az ott-tartózkodás szabályaira. Mindenképpen elkerülendőnek tartjuk, hogy egyes választópolgárok joggyakorlása azért nehezüljön el nagyban, vagy azért hiúsuljon meg, mert az adott állam szabályozása túlzottan restriktív.

Milyen eszközökkel lehetséges megoldani a felmerülő kihívásokat?

- a) Nemzetközi tapasztalatok alapján számos olyan megoldás áll rendelkezésre, mely elősegíti a biztonságos, a megfertőződés kockázatát minimalizáló joggyakorlást. Álláspontunk szerint még mindig időben van a választási adminisztráció ezen megoldások bármelyikének, illetve kombinációjuk bevezetésére. A pandémia kezdete óta számos választást tartottak a magyar jogi kultúrával rokon szabályozással rendelkező országokban és azoktól eltérő szabályozást alkalmazó államokban is. Mindkét csoportból kiemelhetők olyan példák, melyek alapjogi aggályok és a hatályos törvények módosítása nélkül, akár a kormány veszélyhelyzeti jogalkotói hatáskörével, annak rendeltetésével összhangban alkalmazhatóak lennének.

A legmegfelelőbb megoldás megtalálása - a mozgósítható humánerőforrások és eszközállomány figyelembevételével - a jogalkotó és a jogalkalmazó szervek együttes feladata, így itt csupán néhány példát mutatunk be a lehetséges megoldások közül: elkülönített szavazóhelyiség létrehozása a karanténban lévők számára, ahol teljes, kórházi fertőző osztályon használt sztenderdeknek megfelelő védőruházatban végzik munkájukat a szavazatszámoló bizottsági tagok; vagy gépjárműves szavazás lehetővé tétele karanténban lévők számára.

- b) A külképviseleti szavazás kapcsán természetesen szükséges tiszteletben tartani a fogadó állam szuverenitását és minden érintettnek alávetnie magát az adott állam joghatóságának. Ugyanakkor ez nem zárja ki, hogy a magyar diplomácia lépéseket tegyen a külképviseleti szavazás fogadó állam általi megkönnyítése, így különösen egyes korlátozások indokolt mértékű és a joggyakorlást elősegítő, időleges és célhoz kötött enyhítése érdekében. A cél ez esetben az, hogy a külképviseleti szavazás során a magyarországi szavazóhelyiségekben zajló feltételek mellett, vagy legalább ahhoz közelítő módon történjen a szavazás, továbbá, hogy a lehető legkevesebb korlátozó intézkedés mellett lehessen megközelíteni a szavazásra kijelölt külképviseleteket.

Kérjük, hogy a bejelentésben foglaltakat a Panasztv. szerinti eljárásban és határidőben megvizsgálni, illetve megválaszolni szíveskedjék. Intézkedését előre is köszönjük.

Budapest, 2022. február 2.

Üdvözlettel:

Szabó Máté
Szakmai igazgató
A Társaság a Szabadságjogokért képviseletében